

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 7.12.2011
KOM(2011) 870 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, VÝBORU
REGIÓNOV A EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU**

Akčný plán na zlepšenie prístupu MSP k financovaniu

{SEK(2011) 1527 v konečnom znení}

1. MSP – HYBNÁ SILA RASTU

Hospodársky úspech Európy vo veľkej miere závisí od rastu malých a stredných podnikov (MSP) využívajúcich svoj potenciál. MSP prispievajú viac ako polovicou k celkovej pridanej hodnote v nefinančnej obchodnej sfére a v uplynulých piatich rokoch poskytli 80 % z celkového počtu nových pracovných miest v Európe¹.

MSP často čelia značným ťažkostiam pri získavaní finančných prostriedkov, ktoré potrebujú na rast a inovácie.

Jednou z kľúčových priorít stanovených v stratégii Európa 2020, t. j. stratégii rastu na nasledujúce desaťročie, ako aj v Akte o jednotnom trhu², ktorý vypracovala Komisia, a v iniciatíve „Small Business Act“³ je uľahčiť prístup MSP k financovaniu. V ročnom prieskume rastu⁴ sa zdôraznila rozhodujúca úloha, ktorú zohráva stabilný finančný systém pri podpore rastu a stanovovaní priorít pri prijímaní opatrení v krátkodobom horizonte.

V tomto kontexte program reforiem v oblasti finančných služieb, ktorý sa realizuje v odozve na finančnú krízu, môže pre MSP znamenať regulačné prínosy. Komisia okrem toho navrhuje uvoľniť nové ciele financovanie na úrovni EÚ v záujme riešenia kľúčových zlyhaní trhu, ktoré obmedzujú rast MSP.

Komisia v tomto akčnom pláne predkladá rôzne politiky, ktoré realizuje s cieľom uľahčiť prístup k financovaniu pre 23 miliónov MSP v Európe a do značnej miery prispieť k posilneniu rastu⁵.

2. REAKCIA NA PROBLÉMY

Ťažkosti v prístupe k financovaniu sú jednou z hlavných prekážok, ktoré bránia rastu MSP, ako sa podrobnejšie uvádza v prílohe⁶. Príčin spôsobujúcich tieto prekážky je viacero, pričom niektoré sú cyklické⁷, iné zas štrukturálne. Významnú úlohu zohrávajú informačné asymetrie medzi poskytovateľmi a žiadateľmi finančných prostriedkov.

MSP sú z veľkej časti závislé od bankových úverov, pokiaľ ide o ich externé financovanie, a preto by mali mať k dispozícii vhodné alternatívy.

Komisia použije **reguláciu** na to, aby zviditeľnila MSP v očiach investorov a zvýšila prítlačivosť trhov a ich dostupnosť pre MSP. Zmenami v regulácii sa zachová správna rovnováha medzi prudenciálnou reguláciou a financovaním MSP a medzi ochranou investorov a opatreniami prispôbenými potrebám MSP.

¹ Štrukturálna podniková štatistika (Eurostat)
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/european_business/data/database

² KOM(2011) 206.

³ KOM(2011) 78.

⁴ KOM(2011) 815 v konečnom znení.

⁵ Budúce iniciatívy, ktoré sa prijímajú v nadväznosti na tento akčný plán, budú predmetom dôkladnej prípravy a v prípade potreby budú zahŕňať primerané posúdenia vplyvu.

⁶ ECB, Prieskum o prístupe MSP k financovaniu (*Survey on the Access to Finances of SMEs*), február 2010.

⁷ EIM, Cyklickosť financovania pre MSP (*Cyclicality of SME Finance*), marec 2009.

Komisia v druhom rade plánuje pokračovať vo využívaní **rozpočtu** EÚ na uľahčenie prístupu MSP k financovaniu v záujme riešenia kľúčových zlyhaní trhu (t. j. informačných asymetrií a fragmentácie trhu s rizikovým kapitálom), ktoré obmedzujú rast MSP. Zásah EÚ musí mať jednoznačnú pridanú hodnotu doplnením finančných zdrojov dostupných na vnútroštátnej úrovni a musí mobilizovať dodatočné financie (musí byť prítomný finančný multiplikačný efekt)⁸.

Komisia bude v treťom rade využívať svoju **koordinačnú** úlohu, a to najmä pri spolupráci s členskými štátmi v záujme výmeny najlepších postupov a vytvárania synergií medzi opatreniami prijímanými na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ.

Zatiaľ čo väčšina opatrení bude mať strednodobý až dlhodobý charakter, takisto treba zdôrazniť, že Európa už prijíma niekoľko **opatrení, ktorými sa budú riešiť aktuálne ťažkosti**.

Hlavným cieľom je stabilizovať hospodársku a finančnú situáciu. Na konci októbra sa hlavy štátov a vlád dohodli na komplexnom súbore opatrení zameraných na odstránenie súčasného napätia na finančných trhoch a súčasne na zaistenie toku úverov pre reálnu ekonomiku a predchádzanie nadmernému znižovaniu pákového efektu.

Konkrétnejšie v prípade MSP Európa zabezpečuje vyváženú kombináciu flexibilných finančných nástrojov v rámci súčasného programového obdobia (2007 – 2013), ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu pri uspokojovaní rôznych potrieb MSP v oblasti financovania. Finančné nástroje rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP) s rozpočtom vo výške 1,1 miliardy EUR by mali umožniť finančným inštitúciám poskytnúť približne 30 miliárd EUR nových finančných prostriedkov⁹ pre viac ako 315 000 MSP. V rokoch 2008 – 2011 Európska investičná banka (EIB) poskytla MSP úvery v objeme približne 40 miliárd EUR, ktoré využilo viac ako 210 000 MSP.

V oblasti politiky súdržnosti Komisia už prijala opatrenia na poskytovanie investícií malým a stredným podnikom v 15 členských štátoch prostredníctvom nástrojov finančného inžinierstva, ktoré navrhli štrukturálne fondy. Tieto opatrenia sa ďalej posilnili tak, aby umožnili investície do MSP vo všetkých členských štátoch v ktoromkoľvek štádiu ich bežnej podnikateľskej činnosti, a predstavujú tak dôležitý alternatívny zdroj financovania na získanie prístupu k úverom. Odhaduje sa, že objem pomoci poskytovanej podnikom prostredníctvom kapitálových investícií, záruk a úverov dosahuje v súčasnom finančnom období aspoň 3 miliardy EUR.

Napokon, s cieľom poskytnúť lepší prístup k financovaniu úverov sa od roku 2012 v rámci finančného nástroja s rozdelením rizika (RSFF) siedmeho rámcového programu EÚ pre výskum (7. RP) vytvára osobitný nástroj s rozdelením rizika (RSI). RSI finančným sprostredkovateľom poskytne čiastočné záruky prostredníctvom mechanizmu s rozdelením rizika, čím zníži ich riziká spojené s financovaním a podnieti ich k tomu, aby MSP pôsobiacim v oblasti výskumu, vývoja alebo inovácií poskytli úvery v objeme od 25 000 až 7,5 milióna EUR.

⁸ Opatrenia sú v súlade so súčasným a budúcim finančným rámcom. Každé plánované opatrenie v tomto akčnom pláne je v súlade s návrhom programu pre konkurencieschopnosť podnikov a MSP a programu Horizont 2020. Náklady agentúr a Európskej siete podnikov budú kryté z pridelených finančných prostriedkov naplánovaných v rámci oficiálneho programovania Komisie.

⁹ T. j. za každé euro investované prostredníctvom CIP príjemca v konečnom dôsledku získa asi 30 eur.

3. REGULAČNÉ OPATRENIA

3.1. Zdokonalenie regulačného rámca pre rizikový kapitál

3.1.1. *Nové právne predpisy o rizikovom kapitále*

Fondy rizikového kapitálu sú hospodárskymi subjektmi, ktoré poskytujú financovanie vlastného kapitálu prevažne spoločnostiam, ktoré sú vo všeobecnosti veľmi malé, a to v počiatočných štádiách ich podnikového rozvoja. V EÚ má financovanie rizikového kapitálu veľký, ale prevažne nevyužitý potenciál na rozvoj MSP. Napriek obrovskej veľkosti sektora správy aktív v EÚ sa v rámci platných právnych predpisov EÚ doteraz nenavrhl žiadne osobitné ustanovenia na nasmerovanie prostriedkov na financovanie vlastného kapitálu do MSP. Správcovia fondov rizikového kapitálu môžu len v ojedinelých prípadoch využívať povolenie zavedené smernicou o správcoch alternatívnych investičných fondov (AIFM), pretože spodná prahová hodnota na jeho získanie je 500 miliónov EUR, čo je viac ako veľkosť väčšiny portfólií fondov rizikového kapitálu v EÚ.

Komisia¹⁰ preto navrhuje vytvoriť nový európsky režim rizikového kapitálu, ktorý umožní fondom rizikového kapitálu v EÚ uvádzať na trh svoje finančné prostriedky a získavať kapitál na celoeurópskom základe v rámci jednotného trhu. Novým režimom sa zníži miera fragmentácie trhov s rizikovým kapitálom vo vnútroštátnych podmienkach, ktoré znemožňujú cezhraničné operácie a obmedzujú dodávku rizikového kapitálu.

Nový rámec bude jednoduchý a efektívny. Zavedie jedinú registráciu v domovskom členskom štáte, zjednodušené povinnosti predkladania správ a pravidiel prispôbenej organizácie a výkonu podnikateľskej činnosti.

Po zavedení tohto rámca by sa mal zväčšiť rozsah trhu s rizikovým kapitálom a mali by sa zabezpečiť: i) väčšie a efektívnejšie fondy rizikového kapitálu, ktoré sa budú môcť vo väčšej miere špecializovať podľa jednotlivých druhov investícií; ii) posilnenú hospodársku súťaž medzi fondmi a lepšiu diverzifikáciu ich investícií a iii) väčšiu mieru cezhraničného financovania dostupného pre MSP.

Komisia spolu s týmto akčným plánom predkladá nový rámec EÚ pre rizikový kapitál, ktorý vytvára skutočný vnútorný trh s fondmi rizikového kapitálu. Komisia vyzýva Parlament a Radu, aby tento legislatívny návrh prijali do júna 2012.

3.1.2. *Regulačný rámec pre investície do rizikového kapitálu*

Potenciálnymi investormi do fondov rizikového kapitálu sú inštitucionálni investori, a to najmä poisťovne, ale do určitej miery aj banky. V niektorých členských štátoch už v súčasnosti predstavujú významných investorov.

¹⁰ Návrh Komisie z roku 2007 týkajúci sa vzájomného uznávania fondov rizikového kapitálu napriek tomu, že ho v roku 2008 podporili členské štáty, neznížil mieru regulačnej fragmentácie vo vnútroštátnych podmienkach.

Nové prudenciálne rámce pre poistenie (Solventnosť II¹¹) a banky (nariadenie a smernica o kapitálových požiadavkách¹²) vzbudili obavy, že by mohli odrádzať od investícií do fondov rizikového kapitálu, ktoré by sa pri výpočte prudenciálnych požiadaviek¹³ považovali za nekótované **investície** alebo vysokorizikové aktíva (spolu s komoditami a hedgeovými fondmi).

Tento prístup reaguje na prudenciálne obavy. Dobre vyvážený legislatívny rámec pre rizikový kapitál, ktorý uznáva najmä prínosy diverzifikácie, by však mohol umožniť určitý objem investícií do rizikového kapitálu spôsobom, ktorý nevyvoláva prudenciálne obavy.

Komisia v roku 2012 v rámci širších úvah o dlhodobých investíciách vypracuje na základe technickej práce, na ktorej sa bude podieľať Európsky orgán pre bankovníctvo spolu s Európskym orgánom pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov, štúdiu o vzťahu medzi prudenciálnou reguláciou a investíciami do rizikového kapitálu poskytovanými bankami a poisťovňami.

3.1.3. Reformy v oblasti zdanenia v prospech MSP

V úsilí nájsť spôsoby, ako odstrániť regulačné a daňové prekážky cezhraničných investícií do rizikového kapitálu, spolupracovala Komisia s odborníkmi z členských štátov a s odborníkmi zo sektora. Skupina daňových odborníkov¹⁴ identifikovala hlavné daňové problémy súvisiace s cezhraničnými investíciami do rizikového kapitálu, ktoré môžu v dôsledku nesúladu 27 daňových systémov v celej EÚ viesť k dvojitému zdaneniu, neistote v oblasti daňového zaobchádzania a administratívnym prekážkam¹⁵. Hoci by takýmto ťažkostiam mali bežne zamedziť bilaterálne dohovory členských štátov o dvojitom zdanení, nemusia vždy zodpovedať potrebám komplexných komerčných štruktúr používaných pri investíciách do rizikového kapitálu.

Európsky režim rizikového kapitálu odstráni prekážky pri cezhraničnom získavaní finančných prostriedkov, ale sám osebe nevyrieši problémy v oblasti zdanenia, ktorým čelia cezhranične investované fondy. Spoločná koncepcia fondu rizikového kapitálu by však bola dobrým východiskovým bodom na spoluprácu s členskými štátmi pri ďalšom skúmaní riešení daňových problémov, ktoré môžu obmedziť cezhraničné investície takýchto fondov.

¹¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II).

¹² Komisia 20. júla 2011 prijala legislatívny balík na posilnenie regulácie bankového sektora. Návrhom sa platné smernice o kapitálových požiadavkách (2006/48 a 2006/49) nahrádzajú smernicou a nariadením, pričom tento návrh predstavuje ďalší významný krok smerom k vytvoreniu stabilnejšieho a bezpečnejšieho finančného systému. Smernica upravuje prístup k činnostiam využívania vkladov, zatiaľ čo v nariadení sa stanovujú prudenciálne požiadavky, ktoré musia dodržiavať inštitúcie. Pozri KOM(2011) 453 v konečnom znení a KOM(2011) 452 v konečnom znení, ktoré navrhla Komisia 20. júla 2011 a o ktorých v súčasnosti rokuje Rada a Parlament.

¹³ Pozri napríklad článok 123 navrhovaného nariadenia o prudenciálnych požiadavkách pre úverové inštitúcie a investičné spoločnosti, KOM(2011) 452 v konečnom znení, 20.7.2011.

¹⁴ http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/company_tax/initiatives_small_business/venture_capital/tax_obstacles_venture_capital_en.pdf

¹⁵ Rôzne definície toho, čo predstavuje stálu prevádzkareň, v mnohých prípadoch nútia fondy rizikového kapitálu zriaďovať dcérske spoločnosti a čeliť zvýšenej administratívnej a daňovej záťaži.

Komisia v roku 2012 dokončí svoje preskúmanie daňových prekážok cezhraničných investícií do rizikového kapitálu s cieľom predložiť v roku 2013 riešenia zamerané na odstránenie prekážok a súčasne na zamedzenie vyhýbania sa daňovej povinnosti a daňovým únikom.

3.2. Pravidlá štátnej pomoci týkajúce sa prístupu MSP k financovaniu

Politika v oblasti štátnej pomoci môže podporiť prístup MSP k financovaniu, a to rôznymi spôsobmi: umožnením pomoci bankám z dôvodov finančnej stability a usmerňovaním členských štátov, pokiaľ ide o koncepčné riešenia schém pomoci, ktoré podporujú ciele stratégie Európa 2020 (výskum, vývoj a inovácie, regionálna a sociálna súdržnosť atď.) a zohľadňujú špecifické potreby MSP.

Usmernenia o rizikovom kapitále¹⁶ umožňujú podporu počiatočného financovania pre MSP, mobilizáciu súkromného kapitálu a zmierňovanie zlyhaní trhu. Komisia uznala existenciu širšej kapitálovej medzery a zvýšila prahovú hodnotu kapitálových investícií do začínajúcej spoločnosti z 1,5 milióna EUR na 2,5 milióna EUR. Pravidlá štátnej pomoci umožňujú za špecifických okolností zásah dokonca aj pri prekročení tejto prahovej hodnoty.

Komisia v záujme dosiahnutia cieľov stratégie Európa 2020 a uspokojovania potrieb MSP preskúma do roku 2013 všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách a niekoľko usmernení v oblasti štátnej pomoci vrátane usmernení o rizikovom kapitále.

3.3. Zlepšenie prístupu MSP na kapitálové trhy

S cieľom zlepšiť prístup MSP¹⁷ na kapitálové trhy Komisia navrhuje niekoľko regulačných opatrení zameraných na posilnenie viditeľnosti trhov MSP a pokiaľ možno na zníženie nákladov a regulačnej záťaže MSP pri súčasnom zachovaní primeranej úrovne ochrany investorov.

3.3.1. Väčšia viditeľnosť trhov MSP

Komisia chce uľahčiť rozvoj homogénnych rastových trhov MSP prítiahlivých pre investorov. V návrhu smernice o trhoch s finančnými nástrojmi (MiFID)¹⁸ sa navrhlo priradiť označenie rastový trh MSP tým multilaterálnym obchodným systémom (MTF), ktoré by zodpovedali spoločnému súboru charakteristických vlastností. Cieľom je nájsť vhodnú rovnováhu medzi primeranými požiadavkami na MSP a vysokou úrovňou ochrany investorov¹⁹.

Toto označenie by malo umožniť týmto trhom posilniť svoju viditeľnosť, čím by prilákali viac investorov a zvýšili svoju likviditu. Označenie by bolo dobrovoľné a vychádzalo by z požiadaviek, ktoré má prijať Komisia na základe návrhu Európskeho orgánu pre cenné papiere a trhy (ESMA). Označenie by udeľovali

¹⁶ Usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci a rizikovom kapitáli pre malé a stredné podniky, Ú. v. EÚ C 194, 18.8.2006, s. 2 – 21.

¹⁷ V kontexte finančných trhov MSP zahŕňajú aj podniky s nižšou trhovou kapitalizáciou (menej ako 100 miliónov EUR).

¹⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorou sa zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES, KOM(2011) 656 v konečnom znení, prijatá 20.10.2011.

¹⁹ Úroveň ochrany investorov by sa ďalej posilnila navrhovaným rozšírením rozsahu pôsobnosti smernice o zneužívaní trhu aj na MTF.

vnútroštátne príslušné orgány a po jeho získaní by trhy následne mohli rozvíjať štandardizovanejšie nástroje (indexy, špecializované fondy investujúce do týchto trhov), budovať siete medzi MTF a uplatňovať najlepšie postupy.

Označenie rastový trh MSP bolo navrhnuté v októbri 2011 v právnych predpisoch EÚ o kapitálových trhoch (MiFID). Komisia vyzýva Parlament a Radu, aby tento legislatívny návrh prijali čo najrýchlejšie.

3.3.2. *Väčšia viditeľnosť kótovaných MSP*

Cieľom návrhu na úpravu smernice o transparentnosti²⁰ je zlepšiť prístup k regulovaným informáciám v Európe. V súčasnosti je prístup k finančným informáciám o kótovaných spoločnostiach zbytočne zložitý: zainteresované strany musia vyhľadávať informácie v 27 rozličných vnútroštátnych databázach.

Vysokokvalitné porovnateľné informácie ľahko dostupné z centrálného prístupového miesta na úrovni EÚ by investorom uľahčili rozsiahlejšie využívanie informácií o kótovaných MSP. Centrálné prístupové miesto by mohlo obmedziť prekážky a náklady spojené so vstupom pre nových komerčných poskytovateľov informácií, ktorí možno plánujú vstúpiť na trh v záujme odstránenia medzery v poskytovaní informácií o menších spoločnostiach. Rovnako môžu byť stimulovaní aj samotní menší emitenti, aby investovali do vytvárania zdokonalených informácií a formátov dokumentov určených pre cezhraničných investorov.

Komisia s pomocou ESMA posilní existujúci systém archivácie a vytvorí jednotné miesto prístupu k regulovaným informáciám na úrovni EÚ. Komisia uľahčí prístup k vysokokvalitným informáciám o kótovaných MSP. Komisia vyzýva Parlament a Radu, aby tento legislatívny návrh prijali do konca roku 2012.

3.3.3. *Zníženie záťaže v súvislosti s predkladaním správ kótovanými MSP*

S cieľom zjednodušiť **pravidlá účtovníctva** pre MSP a ďalej znížiť ich administratívnu záťaž Komisia prijala návrh smernice o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich výkazoch určitých druhov podnikov²¹. MSP by tak mohli ušetriť až 1,7 miliardy EUR ročne. Zvýšená miera porovnateľnosti finančných účtovných závierok a lepšie zameranie na kľúčové informácie by mali viesť k lepším investičným rozhodnutiam a lepšiemu pridelovaniu kapitálu.

Komisia takisto navrhuje obmedziť **požiadavky a náklady pre malých emitentov**, a to najmä zrušením povinnosti predkladať štvrťročné správy, ako aj rozsiahlejším využívaním vzorových dokumentov vypracovaných ESMA, čo by investorom uľahčilo porovnávanie informácií. Menej prísny režim novej smernice o transparentnosti sa bude vzťahovať na všetkých emitentov a na malých emitentov bude mať významnejší vplyv z hľadiska znižovania nákladov. Ochrana investorov by sa zabezpečila povinným zverejňovaním polročných a ročných výsledkov, ako aj

²⁰ Smernica, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2004/109/ES o harmonizácii požiadaviek na transparentnosť v súvislosti s informáciami o emitentoch, ktorých cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, a smernica Komisie 2007/14/ES, KOM(2011) 683 v konečnom znení, prijatá 25.10.2011.

²¹ KOM(2011) 684 v konečnom znení.

poskytovaním údajov, ktoré sa vyžadujú v smernici o zneužívaní trhu a smernici o prospekte. Spoločnosti by samozrejme mohli investorom aj naďalej poskytovať viac informácií.

V rámci nedávnej zmeny a doplnenia smernice o prospekte²² sa pre MSP a spoločnosti s nižšou trhovou kapitalizáciou zaviedol **primeraný režim poskytovania údajov**. Týmto režimom by sa malo obmedziť množstvo poskytovaných údajov a znížiť administratívna záťaž pre MSP a malých emitentov bez toho, aby bola dotknutá ochrana investorov.

S cieľom zjednodušiť a zlepšiť pravidlá účtovníctva pre MSP bol v októbri 2011 predložený legislatívny návrh, ktorým sa menia a dopĺňajú účtovné smernice.

Komisia zároveň predložila návrh na revíziu smernice o transparentnosti zameranú na zníženie regulačnej záťaže pre malých emitentov.

Komisia vyzýva Parlament a Radu, aby tieto legislatívne návrhy prijali do konca roku 2012.

Do júla 2012 sa v kontexte smernice o prospekte navrhnu delegované akty, v ktorých sa vymedzí obsah primeraného režimu poskytovania údajov pre MSP a malých emitentov.

3.4. Preskúmanie vplyvu kapitálových požiadaviek bánk na MSP

Cieľom existujúceho kapitálového rámca pre banky vytvoreného Bazilejským výborom pre bankový dohľad – transponovaného do práva EÚ prostredníctvom dvoch úprav smernice o kapitálových požiadavkách (CRD III²³ a navrhovaných CRD IV a CRR) – je posilniť prudenciálne bankové pravidlá. Okrem toho, že požaduje viac kvalitnejšieho kapitálu, ukladá aj vyššie kapitálové poplatky za trhovú činnosť a posilňuje pravidlá správy rizík likvidity. Zaisťuje tak väčšiu finančnú stabilitu, spoľahlivejšie modely obchodovania v bankovníctve a dôkladnejšie súvahy.

V rámci CRD IV sa budú pri súčasnom prudenciálnom zaobchádzaní s úvermi MSP aj naďalej využívať ustanovenia Bazileja II (preferenčná riziková váha expozícií MSP vo výške 75 % v rámci štandardizovaného prístupu). Ešte priaznivejší režim pre expozície MSP by si vyžadoval revíziu medzinárodného rámca Bazilej. Muselo by sa preukázať najmä to, že súčasný prístup je príliš prísny. Z tohto dôvodu sa na rizikovú váhu expozícií MSP vzťahuje v návrhu Komisie doložka o preskúmaní.

Komisia po konzultáciách s Európskym orgánom pre bankovníctvo (EBA) predloží do 24 mesiacov od nadobudnutia účinnosti nového nariadenia správu o poskytovaní úverov MSP a fyzickým osobám. Predloží ju Európskemu parlamentu a Rade spolu so všetkými primeranými návrhmi týkajúcimi sa preskúmania váhy rizika MSP. V tomto kontexte sa od EBA vyžaduje, aby do 1. septembra 2012 vykonal analýzu a predložil správu týkajúcu sa súčasných váh rizika, pričom by sa otestovali možnosti zníženia a zohľadnil by sa scenár s možnosťou zníženia o jednu tretinu v pomere k súčasnému stavu.

²² Smernica 2010/73/ES, Ú. v. EÚ L 327, 11.12.2010.

²³ Už platná smernica 2010/76/EU.

Komisia na základe správy a odporúčaní EBA zväží v kontexte CRD IV a v rámci CRR primerané opatrenia na riešenie otázky rizikového váženía MSP.

3.5. Urýchlenie vykonávania smernice o oneskorených platbách

Mnohé platby v obchodných transakciách medzi podnikmi alebo medzi podnikmi a verejnými orgánmi sa vykonávajú oveľa neskôr, ako bolo dohodnuté. To je pre európske podniky veľmi nákladné – táto suma v zmysle oneskoreného obratu dosahuje približne 1,1 bilióna EUR²⁴. Očakáva sa, že peňažný tok MSP sa zlepši prostredníctvom skrátených lehôt na vyplácanie, ktoré sa zaviedli v ustanoveniach zrevidovanej smernice o oneskorených platbách²⁵. To by mohlo viesť k obmedzeniu potreby krátkodobého externého financovania.

Komisia dôrazne odporúča členským štátom, aby urýchlili vykonávanie smernice o oneskorených platbách v záujme dodržania konečného termínu na transpozíciu, ktorým je marec 2013.

3.6 Inovačný režim pre európske fondy sociálneho podnikania

Sociálne podniky sú vznikajúcim sektorom v EÚ. Ide o podniky, ktorých hlavným cieľom nie je ani tak generovať zisky pre akcionárov či iné zainteresované strany, ale skôr dosiahnuť sociálne vplyvy.

Sú to sociálne inovačné a často novovytvorené podniky, ktoré sú tvorené prevažne veľkým počtom MSP a ktoré čelia problémom spoločným pre všetky malé podniky v súvislosti s prístupom k financovaniu.

Komisia predkladá nový režim pre európske fondy sociálneho podnikania, ktorý fondom EÚ umožní špecializáciu v tejto oblasti a ich uvádzanie na trh v celej EÚ pod špecifickým a osobitným označením. Komisia vyzýva EP a Radu, aby tento nový právny predpis prijali do konca roku 2012.

4. FINANČNÉ OPATRENIA EÚ URČENÉ PRE MSP

Komisia navrhla niekoľko nových finančných nástrojov na uľahčenie prístupu MSP k financovaniu aj v budúcnosti (2014 – 2020). Je dôležité zaistiť zjednodušenie rôznych schém EÚ v oblasti financovania, ako aj ich lepši vzájomný súlad. Komisia zaviedla zásady týkajúce sa dlhových platforiem a platforiem vlastného imania, ktorými sa znormalizujú spoločné mechanizmy nástrojov, zefektívnia vzťahy s finančnými partnermi a posilní administratívna efektívnosť²⁶. V rámci politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020 sa posilní rozsah finančných nástrojov rozšírením ich pôsobnosti a spružnením a zefektívnením ich rámcov na realizáciu.

4.1. Opatrenia na zlepšenie poskytovania úverov malým a stredným podnikom

Komisia na účely rastu podnikov a výskumu a inovácií navrhla dlhový finančný nástroj EÚ, ktorý poskytne záruky a iné formy rozdelenia rizika na zlepšenie poskytovania úverov MSP, okrem iného aj MSP orientovaným na výskum a inovácie.

²⁴ SEK(2009) 315.

²⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/7/EÚ z 16. februára 2011 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách. Do vnútroštátneho práva sa bude musieť transponovať najneskôr do 16. marca 2013.

²⁶ KOM(2011) 662.

Finančný nástroj bude integrovanou štruktúrou pozostávajúcou z rôznych nástrojov so špecifickými politickými cieľmi v súlade s oznámením Komisie s názvom „*Rámec pre novú generáciu inovatívnych finančných nástrojov - dlhová platforma a platforma vlastného imania EÚ*“²⁷. Bude sa financovať z Programu pre konkurencieschopnosť podnikov a malých a stredných podnikov na roky 2014 – 2020²⁸ (COSME), z programu Horizont 2020²⁹ a programu Tvorivá Európa.

Prostredníctvom COSME³⁰ poskytne Komisia podnikom, a najmä MSP nástroj záruk na úvery, ktorý bude ponúkať záruky na:

- i) dlhové financovanie prostredníctvom úverov, úverov s účasťou na zisku a podriadených úverov alebo lízingu s cieľom znížiť osobitné ťažkosti, ktorým MSP čelia pri prístupe k financovaniu na účely svojho rastu;
- ii) sekuritizáciu dlhových finančných portfólií MSP zameranú na mobilizáciu dodatočného dlhového financovania pre MSP.

Nástroj záruk na úvery sa bude s výnimkou úverov v portfóliu zabezpečenom sekuritizáciou vzťahovať na úvery až do výšky 150 000 EUR s minimálnou splatnosťou 12 mesiacov.

Komisia navyše prostredníctvom programu Horizont 2020³¹ vytvorí v dlhovom nástroji časť venovanú MSP na podporu MSP orientovaných na výskum a inovácie. Časť venovaná MSP sa zameria na MSP orientované na výskum a inovácie prostredníctvom úverov, ktoré dopĺňajú financovanie poskytované malým a stredným podnikom z nástroja záruk na úvery v rámci programu COSME.

Komisia navyše navrhuje zriadiť aj nástroj záruk určený osobitne pre tie MSP, ktoré pôsobia v kultúrnom a kreatívnom priemysle. Nástroj sa bude vykonávať aj v rámci dlhového finančného nástroja EÚ.

Napokon, Komisia v rámci Programu EÚ pre sociálnu zmenu a inovácie navrhuje finančnú podporu mikrofinancovania mikropodnikov a financovania sociálnych podnikov.

Komisia a zainteresované strany zorganizujú pracovné semináre s tými členskými štátmi, ktoré ešte stále zaostávajú v používaní finančných nástrojov EÚ, aby im uľahčila proces budovania inštitúcií a podporila používanie záruk EÚ a rizikového kapitálu.

Komisia bude aj naďalej posilňovať ponuku úverov mikropodnikom a podporovať prijatie Európskeho etického kódexu poskytovania mikroúverov.

Komisia navrhuje:

²⁷ KOM(2011) 662.

²⁸ KOM(2011) 834/2.

²⁹ KOM(2011) 808 v konečnom znení.

³⁰ Predbežný rozpočet na dlhový nástroj a nástroj vlastného kapitálu v rámci COSME dosahuje 1,4 miliardy EUR.

³¹ Predbežný rozpočet na dlhový nástroj a nástroj vlastného kapitálu v rámci programu Horizont 2020 dosahuje 3,8 miliardy EUR.

1. Posilnený a rozšírený dlhový finančný nástroj EÚ s cieľom zlepšiť poskytovanie úverov malým a stredným podnikom vrátane MSP orientovaných na výskum a inovácie. Nástroj tvorí nástroj záruk na úvery v rámci programu COSME (2014 – 2020) a časť venovaná MSP v rámci dlhového nástroja programu Horizont 2020.

Dlhový finančný nástroj EÚ bude zahŕňať aj nástroj pre kultúrny a kreatívny priemysel financovaný z programu Tvorivá Európa (2014 – 2020) s cieľom posilniť prístup k financovaniu pre MSP pôsobiace v európskom kultúrnom a kreatívnom priemysle.

2. V rámci Programu EÚ pre sociálnu zmenu a inovácie (2014 – 2020) osobitnú os pre mikrofinancovanie a sociálne podnikanie, ktorá podporí najmä mikrofinancovanie mikropodnikov, budovanie inštitucionálnej kapacity poskytovateľov mikroúverov a financovanie rozvoja sociálnych podnikov.

Európska investičná banka zachová svoj objem úverov poskytovaných MSP na stabilnej úrovni – približne rovnakej ako v roku 2011 – s prihliadnutím na trhové podmienky a v súlade so svojou kapacitou v oblasti financovania. EIB bude aj naďalej prispievať k zlepšovaniu podmienok poskytovania úverov, zvyšovaniu flexibility a zaisťovaniu rýchleho pridelovania. EIB a EIF budú čiastočne v spolupráci s Komisiou pokračovať v rozvíjaní synergií prostredníctvom operácií s rozdelením rizika vrátane sekuritizácie dlhového portfólia MSP.

4.2. Opatrenia na zlepšenie prístupu k rizikovému kapitálu a ďalším nástrojom rizikového financovania

Komisia navrhla na účely rastu podnikov a výskumu a inovácií v EÚ nástroj EÚ na financovanie vlastného kapitálu, ktorý bude poskytovať rizikový kapitál a mezanínové financovanie podnikom od počiatočného štádia (vrátane ich založenia) až po rastové štádium.

Finančný nástroj bude integrovanou štruktúrou pozostávajúcou z rôznych nástrojov so špecifickými politickými cieľmi v súlade s rámcom pre novú generáciu inovačných finančných nástrojov. Bude sa financovať z Programu pre konkurencieschopnosť podnikov a MSP (COSME) a z programu Horizont 2020.

COSME bude zahŕňať nástroj na financovanie vlastného kapitálu vzťahujúci sa na podniky v ich štádiách rozširovania a rastu. Nástroj bude v spojení s programom Horizont 2020 takisto umožňovať investície v počiatočnom štádiu.

Program Horizont 2020 bude zahŕňať nástroj na financovanie vlastného kapitálu zameraný na podniky v ich počiatočnom štádiu. Nástroj bude v spojení s programom COSME takisto umožňovať investície v štádiách rozširovania a rastu.

Skupina EIB bude aj naďalej podporovať rast MSP prostredníctvom svojej širokej škály produktov vlastného kapitálu a najmä prostredníctvom rozšíreného mandátu EIB na rizikový kapitál. V záujme uľahčenia mobilizácie dodatočných verejných a súkromných zdrojov sa prehĺbi spolupráca medzi skupinou EIB a Európskou komisiou, okrem iného aj prostredníctvom mechanizmov s rozdelením rizika.

Komisia navrhla:

1. Posilnený a rozšírený nástroj na financovanie vlastného kapitálu s cieľom zlepšiť prístup MSP k rizikovému kapitálu a ďalším nástrojom rizikového financovania od počiatočného štádia (vrátane ich založenia) až po rastové štádium. Nástroj na financovanie vlastného kapitálu sa bude financovať z Programu pre konkurencieschopnosť podnikov a MSP a z programu Horizont 2020.

2. V rámci nástroja EÚ na financovanie vlastného kapitálu zriadenie fondov z fondov s cieľom poskytovať kapitál fondom rizikového kapitálu zameraným hlavne na investície vo viac ako jednom členskom štáte. Na účasť na fonde budú vyzvané vnútroštátne verejné finančné inštitúcie, ako aj súkromní investori.

Skupina EIB bude aj naďalej podporovať rast MSP prostredníctvom svojej širokej škály produktov vlastného kapitálu, a najmä prostredníctvom rozšíreného mandátu EIB na rizikový kapitál. V záujme uľahčenia mobilizácie dodatočných verejných a súkromných zdrojov sa prehĺbi spolupráca medzi skupinou EIB a Európskou komisiou, okrem iného aj prostredníctvom mechanizmov s rozdelením rizika.

5. ĎALŠIE OPATRENIA NA ZLEPŠENIE PROSTREDIA PRE MSP

5.1.1. Lepšia informovanosť MSP

Pre MSP by bolo veľkým prínosom, keby mali ľahší prístup k informáciám na miestnej a regionálnej úrovni. Orgány členských štátov sa vyzývajú, aby zlepšili prístup MSP k rôznym celoštátnym a regionálnym zdrojom financovania a aby v tomto kontexte zhodnotili možnosť vytvorenia jednej celoštátnej online databázy zdrojov financovania na základe osvedčených postupov.

Európska komisia a skupina EIB v spolupráci s finančnými sprostredkovateľmi rozšíria prístup MSP k informáciám o rôznych finančných nástrojoch EÚ a o úverovom nástroji MSP. Podobne sa zlepšia aj informácie poskytované sprostredkovateľom vrátane menších bánk. Vynaloží sa úsilie zamerané na zjednodušenie administratívnej záťaže a rozšírenie rámca jazykov.

Banky a iné finančné inštitúcie sa vyzývajú, aby poskytovali klientom informácie o alternatívnych finančných nástrojoch a aktívne podporovali siete mentorov, poradcov a podnikateľských anjelov.

Komisia:

1. Posilní kapacitu Európskej siete podnikov v oblasti finančného poradenstva s cieľom poskytovať MSP lepšie informácie o rôznych zdrojoch financií dopĺňaním existujúcich vnútroštátnych informačných štruktúr.

2. Zaisťuje, aby sa všetky informácie o financovaní EÚ zhromažďovali a sprístupňovali prostredníctvom jedného viacjazyčného online portálu vzt'ahujúceho sa na rôzne zdroje financovania EÚ dostupné pre MSP.

Banky a ďalší finanční sprostredkovatelia vyhlásili, že budú v radoch svojich členov podporovať akcie zamerané na posilnenie informácií o finančných nástrojoch EÚ a verejných grantoch určených MSP.

5.1.2. Zlepšenie monitorovania trhu s úvermi určenými MSP

V súčasnosti neexistujú presné štatistiky o úveroch poskytovaných malým a stredným podnikom. Približné odhady, akými sú napríklad úvery v objeme menšom ako 1 milión EUR alebo menšom ako 250 000 EUR, ukazujú, že podiel MSP na celkovom objeme nových úverov v eurozóne predstavuje priemerne asi 20 %³².

Zlepšenie monitorovania trhu s úvermi určenými MSP by umožnilo lepšiu tvorbu politiky založenú na silnejších dôkazoch. Takisto by pomohlo pri posudzovaní vplyvu opatrení zameraných na podporu financovania MSP, ako aj nových kapitálových požiadaviek platných pre úverové inštitúcie.

Komisia bude spolupracovať s bankovými združeniami a prijímať odporúčania iných dotknutých inštitúcií (ECB, EBA) v záujme posilnenia analytického rámca pre poskytovanie úverov malým a stredným podnikom, ktorého cieľom bude lepšia porovnateľnosť a koherentnejšia metodika.

5.1.3. Podpora kvalitatívneho ratingu

Kvalitatívne ukazovatele výsledkov – predchádzajúce výsledky podnikateľa, konkurenčná pozícia spoločnosti na trhu alebo iné nehmotné aktíva – zohrávajú kľúčovú úlohu pri dopĺňaní štandardného oceňovania MSP.

Predkladanie kvalitatívnych dotazníkov je v európskych bankách už bežnou praxou. Proces štatistického modelovania takýchto informácií však nie je bezprostredný a väčšina modelov čelí ťažkostiam spojeným so stratou informácií pri premene kvalitatívnych údajov na kvantitatívne modely.

Takisto sa už uplatňujú ustanovenia umožňujúce MSP požadovať od bánk oznámenie informácií o svojom ratingu a hodnotení³³. Bolo by dôležité vykonávať tieto ustanovenia v praxi, a to v plnej miere.

Komisia bude podporovať výmenu osvedčených postupov a podnecuje bankový sektor a združenia MSP, aby presadzovali používanie kvalitatívneho ratingu ako doplnkového nástroja k štandardnému kvantitatívnemu posúdeniu bonity MSP.

5.1.4. Stimulácia činnosti tzv. podnikateľských anjelov a cezhraničné investície

Podnikateľskí anjeli poskytujú financovanie aj manažérske skúsenosti, čím sa zvyšuje šanca začínajúcich podnikov na prežitie. Okrem rodiny a priateľov predstavujú v mnohých prípadoch najväčší zdroj externého financovania v novozaložených podnikoch. Vzhľadom na ich neformálny charakter sa ich činnosti merajú len ťažko.

Komisia preskúma európsky trh podnikateľských anjelov a iné informované trhy a bude sa zaoberať nápadmi, ako tento trh stimulovať podporou programov v oblasti investícií a pripravenosti investorov, nábádaním skupín potenciálnych investorov,

³² Štatistiky úrokových mier MFI ECB, pomer objemu nových úverov v eurozóne k objemom NFC, priemer za obdobie od augusta 2010 do júla 2011.

³³ Článok 145 ods. 4 smernice o kapitálových požiadavkách a článok 418 ods. 4 navrhovaného nariadenia o kapitálových požiadavkách.

aby sa stali podnikateľskými anjelmi, a budovaním kapacity správcov sietí podnikateľských anjelov.

Skupina EIB v roku 2011 zvýšila svoj mandát na rizikový kapitál na 5 miliárd EUR a rozšírila jeho rámec tak, aby zahŕňal spoločné investovanie s podnikateľskými anjelmi.

Komisia:

1. Ďalej podporí spoločné investovanie s podnikateľskými anjelmi v rôznych formách spolupráce s EIF a členskými štátmi v rámci možností štrukturálnych fondov.

2. Na základe návrhov skupiny odborníkov v roku 2012 zväží opatrenia na ďalšie rozvíjanie cezhraničného zosúladovania potrieb medzi podnikmi a investormi, a najmä podnikateľskými anjelmi.

3. Zlepší zosúladenie ponuky rizikového kapitálu a dopytu po tomto kapitáli v rámci Európskej siete podnikov.

5.1.5. Podpora informovanosti o prístupe MSP na kapitálové trhy

V záujme vytvorenia priaznivého prostredia pre MSP snažiace sa získať rastový kapitál je potrebné prijať významné opatrenia zamerané na spôsoby, ako prilákať širšiu škálu investorov a prispieť k znižovaniu kapitálových nákladov MSP. Takisto existuje potreba posilniť informovanosť stredných podnikov o výhodách a nákladoch spojených s kótovaním. Komisia sa bude zaoberať aj spôsobmi, ako podporiť prístup MSP na trhy s dlhopismi a sekuritizáciu. Komisia bude spolu so zainteresovanými stranami v rámci Finančného fóra MSP aj naďalej³⁴ prispievať k organizácii informačných kampaní a vypracuje európsku informačnú príručku pre spoločnosti, ktoré majú záujem o prvú verejnú ponuku. Komisia bude takisto vykonávať propagačné akcie, ako napríklad ocenenie pre MSP za kotáciu roka.

Zainteresované strany, a najmä burzy sa vyzývajú, aby posilnili informovanosť MSP o výhodách trhovej kotácie a o možnostiach, ako ju zverejniť.

Komisia bude presadzovať zriadenie nezávislého inštitútu na podporu analýz a výskumu kótovaných stredných podnikov, čím sa bude zvyšovať záujem investorov o tento segment.

5.1.6. Koordinácia a vykonávanie politiky

Komisia sa v rámci Finančného fóra MSP bude aj naďalej venovať skúmaniu nových stratégií na uľahčenie prístupu MSP k financovaniu. Vzájomné poučenie sa zo skúseností iných s vykonávaním politik zohráva kľúčovú úlohu z hľadiska zlepšovania výsledkov európskeho finančného systému. Niekoľko členských štátov už zriadilo celoštátne finančné fóra MSP s obchodnými organizáciami, bankami a inými finančnými inštitúciami s cieľom poskytovať praktické riešenia na zlepšenie prístupu k financovaniu.

³⁴

„Finančné dni EÚ venované MSP“ o financovaní MSP boli zorganizované v rokoch 2008/2010 vo všetkých hlavných mestách EÚ.

Skúsenosti na vnútroštátnej úrovni majú obzvlášť veľký význam pre prax a proces poskytovania úverov. V záujme posilnenia transparentnosti tohto procesu (vrátane poskytovania spätnej väzby MSP v prípade zamietnutia ich žiadosti) sa v rôznych členských štátoch prijalo niekoľko opatrení.

V niektorých členských štátoch sa zaviedli vnútroštátne kódy poskytovania úverov alebo sprostredkovatelia úverov s cieľom riešiť problém informačnej asymetrie v procese posudzovania rizika MSP a zlepšiť proces poskytovania úverov. V niekoľkých členských štátoch sa rozsah pôsobnosti smernice o spotrebiteľskom úvere rozšíril aj na malé podniky. Hoci sa v týchto rôznych modeloch môžu odrážať odlišné vnútroštátne okolnosti, existuje priestor na celkové zlepšenie ich fungovania.

Komisia podporuje:

Členské štáty a združenia zainteresovaných strán, aby zakladali celoštátne finančné fóra MSP s cieľom poskytovať riešenia na zlepšenie prístupu k financovaniu.

Banky, ďalšie finančné inštitúcie a združenia MSP, aby zavádzali vnútroštátne kódexy správania a usmernenia na zlepšovanie transparentnosti procesu poskytovania úverov a v prípade potreby na podporu funkcií sprostredkovateľov úverov.

Komisia v roku 2012 plánuje preskúmať súčasnú prax poskytovania úverov vrátane mechanizmov transparentnosti.

Na základe výsledkov tohto preskúmania môže Komisia zvážiť prijatie regulačných opatrení na podporu zodpovedného a transparentného poskytovania úverov MSP.

6. ZÁVER

MSP budú predstavovať zdroj rastu a nových pracovných príležitostí v Európe len vtedy, ak sa zlepší ich prístup k financovaniu. Z krátkodobého hľadiska to znamená stabilizáciu finančných trhov a posilnenie bánk, pričom sa súčasne zaistí pokračovanie toku úverov poskytovaných MSP.

Zo strednodobého hľadiska Komisia plánuje podstatne zlepšiť regulačné prostredie pre MSP, posilniť jednotný trh s rizikovým kapitálom, zlepšiť kapitálové trhy a znížiť náklady a záťaž pre MSP. Komisia takisto zamýšľa posilniť svoje záruky a nástroje rizikového kapitálu, čím doplní úsilie vynakladané EIB a členskými štátmi. Napokon Komisia plánuje podporiť informácie určené MSP, poskytované MSP a týkajúce sa MSP, zlepšiť prístup k finančným nástrojom, obmedziť informačnú medzeru, ktorej MSP čelia v prístupe k financovaniu, a uľahčiť ich prístup na kapitálové trhy.

EÚ a členské štáty musia spolupracovať v záujme zlepšenia prístupu MSP k financovaniu. Komisia zohráva svoju úlohu prostredníctvom opatrení, s ktorými sa počíta v tomto akčnom pláne, a bude spolupracovať s členskými štátmi, finančným sektorom a združeniami MSP, aby zaistila, že opatrenia budú prinášať ovocie a prispievať k oživeniu hospodárstva.